

Jaarstukken 2024

Versie: Ter bespreking Auditcommissie en
Informatieve raad

mei 2025

Jaarprogramma duurzaamheid 2024

In het schema (zie inleiding) zijn de 5 hoofddoelen\onderdelen van de duurzaamheidsagenda weergegeven:

1. Een programmatische aanpak
2. Naar een duurzame samenleving
3. Naar een gezonde leefomgeving
4. Samenwerken aan duurzaamheid binnen de gemeentelijke organisatie
5. Samenwerking aan duurzaamheid met de samenleving

In onderstaande tekst wordt per hoofddoel\onderdeel ingegaan op:

- langetermijndoelen (*wat willen we bereiken*)
- de geplande activiteiten voor 2024 (*wat wilden we ervoor doen*)
- De realisatie (*wat hebben we ervoor gedaan in 2024*)
- monitoring (*indicatoren uit de duurzaamheidsagenda voor zover al te bepalen*)

1. Een programmatische aanpak

Wat willen we bereiken?

- Via een programmatische aanpak op duurzaamheid willen we binnen Diemen de komende jaren de omslag maken van duurzame dingen doen naar dingen duurzaam doen om zo de langetermijndoelen duurzame samenleving en gezonde leefomgeving uit de duurzaamheidsagenda 2020 – 2025 te realiseren. In het coalitie-akkoord zijn op de duurzaamheidsagenda aanvullende duurzaamheidsacties benoemd voor de periode 2022-2026.

Wat wilden we gaan doen in 2024?

- Uitvoeren jaarprogramma duurzaamheid 2024 (dit zijn de acties uit de paragraaf duurzaamheid van de begroting 2024) op basis van de Duurzaamheidsagenda en aanvullende acties uit het Coalitie-akkoord
- Voortzetten interne en externe communicatiecampagnes duurzaamheid
- Opname van duurzaamheid bij ontwikkeling van nieuw gemeentelijke beleid
- Voortzetten van het verstrekken van duurzaamheidsleningen en duurzaamheidssubsidies

Realisatie 2024 (wat hebben we ervoor gedaan?)

- In deze paragraaf duurzaamheid van het jaarverslag 2024 wordt verantwoording afgelegd over de uitvoering van de voorgenomen acties het jaarprogramma duurzaamheid 2024 op basis van de duurzaamheidsagenda en het coalitieakkoord.
- Activiteiten vanuit de duurzaamheidsagenda hebben we gecommuniceerd via de gemeentelijke social media en op Intercomm (intranet). De gemeente heeft met een lokale campagne deelgenomen aan de Nationale Klimaatweek 2024. De in 2020 gestarte energietransitie nieuwsbrief is voortgezet en vanuit duurzaamheid zijn berichten en artikelen ingebracht voor Diemer Info en de EZ nieuwsbrief.
- In 2024 zijn 7 duurzaamheidsleningen verstrekt. Gemiddeld is per aanvraag € 4.971 uitgeleend.

Monitoring

Wat	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Begroet 2024	Realisatie 2024
Aantal verstrekte duurzaamheidsleningen	6	17	11	25	7 ¹

¹ De gemeentelijke duurzaamheidslening werd tot op heden vooral gebruikt voor aanschaf van zonnepanelen als enkelvoudige maatregel. Bij de landelijke energiebespaarlening moest namelijk naast zonnepanelen tenminste 1 extra

2. Naar een duurzame samenleving

Met de pijler duurzame samenleving uit de Duurzaamheidsagenda gaan we het afwentelen van problemen op andere landen en andere generaties tegen. Tot de pijler duurzame samenleving behoren de volgende drie thema's: Energie & Klimaat, Afval & Circulaire Economie, Natuur & Biodiversiteit.

2.A THEMA ENERGIE & KLIMAAT

Wat willen we bereiken?

- 2040 fossiel onafhankelijke gemeente
- 60% CO₂ reductie in 2030 (Regeerakkoord) en 90% in 2050 (Klimaatakkoord)
- Minimaliseren emissie overige broeikasgassen
- 2030 20,8 GWh opwek zonne-energie/25 hectare zonnepanelen op grote daken
- het tijdig realiseren van een toekomstbestendig energiesysteem om daarmee ruimtelijke, economische en klimaatdoelstellingen te faciliteren (Energievisie Noord-Holland Zuid)

Wat wilden we gaan doen in 2024?

- Aanpak (bovenregionale) energieinfrastructuur
 - Deelname aan provinciale taskforce energie-infrastructuur
 - Deelname aan regionaal overleg energiesysteem Amstelland en Energiesysteem Actieplan (ESAP)
 - Inbreng bij actualisatie Energievisie en Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat provincie Noord-Holland
 - Deelname aan verkenning nieuwe 380 kv hoogspanningsverbinding Diemen-Lelystad-Ens
 - Medewerking aan haalbaarheidsonderzoek naar nieuw Liander onderstation bij de Gooiseweg/Daalwijkdreef
- Uitvoering Regionale energie strategie (RES):
 - Actualisatie Regionale Energiestrategie (versie 2.0)
 - Concretiseren zoekgebieden zonne- en windenergie naar projectgebieden
 - Aanpak zon langs de snelwegen vanuit Energieroute Noord-Holland
 - Uitvoeren Actieplan zon op grote daken 2022 -2026
 - Haalbaarheidsonderzoek zon op parkeerterreinen en gevels
- Uitvoering Transitievisie Warmte
 - Werving kwartiermaker warmtebedrijf, wijkmanager(s), manager bedrijventerreinen en ondersteuning (vanuit CDOKE budget)
 - Ontwikkelen wijkgerichte aanpakken naar een aardgasvrij Diemen
 - Faciliteren en ondersteunen van buurtinitiatieven
 - Nieuwe afspraken over energie in het kader van de meerjarenafspraken met woningcorporaties
 - Deelname regionale samenwerking warmtetransitie Noord-Holland Zuid
 - Voortzetten MRA-samenwerking voor onderzoek naar de ontwikkeling van aardwarmte
 - Beoordeling vervolgstappen vanuit verkenning Soortenmanagementplan (SMP) voor invulling van de onderzoeksverplichting beschermde diersoorten bij isolatie van buitengevels en buitendaken
- Uitvoering Actieplan isolatie en energiebesparing koopwoningen 2023 - 2026
 - Voortzetten energie-advies woningeigenaren en VVE's via regionaal energieloket
 - Voortzetten jaarlijkse collectieve inkoopactie energiemaatregelen woningeigenaren
 - Voortzetten ondersteuning VVE's energiebesparing en opwek duurzame energie
 - Draaggolfcampagne energiebesparing Diemen centrum

maatregel worden meegefinancierd. Met de aangekondigde afschaffing van de salderingsregeling en het in rekening brengen van kosten voor teruglevering door energieleveranciers is de markt voor plaatsing van zonnepanelen ingestort. Dit is terug te zien in het aantal aangevraagde duurzaamheidsleningen.

- Uitvoering buurtactie isolatie
- Aanpak energieabel G t/m D woningen: procesbegeleiding en onderzoek financieringsmogelijkheden
- Advisering en procesbegeleiding VVE's met energielabel G t/m D
- Uitvoering Actieplan energie-armoede conform de in het coalitie-akkoord 2022-2026 benoemde acties:
 - Voortzetting energie-advies door vrijwillige energiecoaches (n.a.v. prestatie-afspraken met woningcorporaties, gestart in 2021)
 - Voortzetten crisis Fix team winter 2023 - 2024 (op afspraak energiebesparingsmaatregelen aan huis uitvoeren)
 - Uitvoeren witgoed regeling (vervanging energieslurpend witgoed door zuiniger apparatuur)
- Uitvoering van het door Diemen in 2022 mede-ondertekende Energiebesparingsakkoord Noord-Hollandse bedrijven 2022-2025:
 - Toezicht en handhaving energie- en klimaatregelgeving Europese Energie Efficiency Richtlijn, Besluit activiteiten leefomgeving en Besluit bouwwerken leefomgeving
 - Voortzetten energie-advies bedrijven via regionaal energieloket

Realisatie 2024(wat hebben we ervoor gedaan)?

Aanpak (bovenregionale) energieinfrastructuur:

- In 2024 was Diemen betrokken bij de volgende provinciale activiteiten betreffende de energieinfrastructuur:
 - Deelname aan de provinciale taskforce energie-infrastructuur;
 - Inbreng bij de actualisatie van de Energievisie en het Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat provincie Noord-Holland (pMIEK);
 - Deelname aan de start van de verzwaring van bestaande 380 kV verbindingen Diemen-Beverwijk en Diemen-Breukelen;
 - Overleg met Liander over de eerste resultaten van het haalbaarheidsonderzoek voor een nieuw 150 kV onderstation in de aansluiting Daalwijkdreef/Gooiseweg.
- In 2024 was Diemen betrokken bij de volgende regionale overleggen, programma's en projecten betreffende de energieinfrastructuur:
 - Deelname aan de MRA werkgroep Versnelling aardwarmte. Aardwarmte is een belangrijk onderdeel van de samenwerkingsovereenkomst verduurzaming Diemen Warmtenet die door verschillende overheden, waaronder Diemen en Vattenfall is gesloten. De in 2023 gestarte proefboring in Ouder-Amstel is succesvol verlopen. Het rijk gaat nog een proefboring doen, waarschijnlijk op IJburg of in Almere. Verdere plannen zijn om in het najaar van 2025 in een groot gebied in en rond Diemen seismisch onderzoek te doen. Op basis hiervan zou in 2026 een voorkeurslocatie voor een productieboring kunnen worden aangewezen.
 - Deelname aan regionaal overleg met Liander over het Energiesysteem Actieplan (ESAP);
 - Deelname aan de verkenning voor een nieuwe 380kv hoogspanningsverbinding Diemen-Lelystad-Ens;
 - Deelname aan de verkenning voor een nieuw 150/380kV hoogspanningsstation van TenneT aan de oostkant van Amsterdam.

Regionale energiestrategie (RES):

Wind

- Het in 2022 gestarte MER onderzoek over de vier windenergie zoekgebieden rond knooppunt Diemen werd in 2024 afgerond. Het MER dient als onderbouwing van de Partiële herziening van de Omgevingsvisie Diemen 2024 als het gaat over windturbines.

- Het college heeft het Concept MER en de Ontwerp Partiële herziening van 8 december 2023 tot en met 31 januari 2024 vrijgegeven voor het indienen van zienswijzen. In dezelfde periode toetste de onafhankelijke Commissie MER het onderzoek.
- Op 10 januari 2024 organiseerde de gemeente een informatiebijeenkomst over dit MER waarbij meer dan 100 personen aanwezig waren.
- Op 27 juni 2024 heeft de raad de Partiële herziening van de Omgevingsvisie 2040 vastgesteld. Het besluit biedt randvoorwaarden vanuit de gemeente voor windturbines. Het is nog niet zeker dat daadwerkelijk alle wind-locaties benut gaan worden. Zodra een lokale energiecoöperatie met een goed plan komt, kan aan de volgende fase begonnen worden.
- Eind 2022 is de Universiteit van Amsterdam gestart met een onderzoek naar risico's bij vogeltrek op aanvaring met windmolens. Het onderzoek is gefinancierd door provincie Noord-Holland, gemeente Amsterdam en gemeente Diemen. Het onderzoek is op 3 juli 2024 gepubliceerd.
- Amsterdam, Gooise Meren en Diemen en de Provincie Noord-Holland hebben in december 2024 een brief gestuurd naar het ministerie van Klimaat en Groene Groei om de Diemerscheg op te nemen in het programma 'Opwek Energie op Rijksvastgoed' (OER). Doel is samen te verkennen of en hoe windturbines het beste in het landschap kunnen worden ingepast. Ook Rijkswaterstaat en Staatsbosbeheer, die grond bezitten in dit gebied, werken mee aan de verkenning.

Zon

- In 2024 heeft Diemen meegewerkt aan de Energieroute Noord-Holland teneinde zonne-energie op te wekken langs rijkswegen van Alkmaar tot en met Diemen. De Energieroute NH (zon langs snelwegen) is het grootste zonne-project van Diemen en kan met circa 10 hectare aan zonnenvelden en 1900 strekkende meter aan zon op geluidsschermen 11 GWh per jaar leveren, 8% van het Diemense elektriciteitsgebruik. Het project kwam in 2024 in de planfase wordt toegewerkt naar een provinciaal projectbesluit. De aangesloten gemeenten werken ook aan gezamenlijk beleid voor lokaal eigendom. Volgens het Plan van Aanpak voor de planfase kan een zonnepark vanaf eind 2027 worden gerealiseerd.
- De Partiële herziening van de Omgevingsvisie Diemen 2040 betreft ook concretisering van de Diemense zon-zoekgebieden. Twee van de oorspronkelijk zes RES zon-zoekgebieden zijn aangewezen als 'projectgebieden' voor een vervolgaanpak. Dit zijn de gebieden 'Spoordriehoek' en 'Gooiseweg'. Ook bij de A1 en de A9, in de gebieden van de Energieroute Noord-Holland wil de gemeente grootschalige zonne-energie mogelijk maken.
- De uitvoering van het Actieplan Zon op grote daken verliep moeizamer door tegenvallende ontwikkelingen in de markt. In 2024 heeft Diemen Ecostrroom vanuit de samenwerkingsovereenkomst voor Zon op grote daken drie dakscans uitgevoerd en gesprekken gevoerd met geïnteresseerde dakeigenaren. Daarnaast zijn business cases ontwikkeld voor twee schooldaken door Stichting Schooldakrevolutie.

Lokaal eigendom

- In de Partiële herziening van de Omgevingsvisie Diemen 2040 wordt ook het Diemense beleid van 50% lokaal eigendom bij grote energieprojecten nader ingevuld. Als onderdeel van een goed participatietraject voor zonne- en windparken eist de gemeente dat een initiatiefnemer mogelijkheden zoekt om de omgeving mee te laten profiteren. De gemeente gaat hierbij uit van minimaal 50% deelname van inwoners uit Diemen en omliggende gemeenten in de vorm van (energie)coöperaties en/of gebiedsfondsen.

Transitievisie warmte (TvW):

- Op 12 september is er een gesprek met de raad geweest over datathermie en de samenwerkingsovereenkomst met Vattenfall en andere overheden.

- In 2024 is gestart met de voorbereidingen van het Warmteprogramma. Dit is de vijfjaarlijkse update van de Transitievisie warmte. Het streven is om het Warmteprogramma in de eerste helft van 2026 definitief te maken.
- Op 9 januari heeft het college het Plan van aanpak participatie GasVrij Diemen, stap 0 en 1 vastgesteld. In stap 0 wordt onderzocht welke participatieruimte de verschillende doelgroepen wensen: meeweten, meedenken, meewerken of meebepalen. De participatieruimte wordt zo breed mogelijk gehouden. In stap 1 wordt onderzocht wat inwoners, ondernemers en verhuurders als meest kansrijke warmteoplossing zien.
- In 2024 zijn bewoners van woonblokken van de Diemerkade, Raadhuisstraat, Jan Bertsstraat en Johan van Soesdijkstraat benaderd voor keukentafelgesprekken in verband met de relatief vele woningen met slechte energielabels in deze buurten. Bij de Diemerkade zijn met 5 huishoudens eenmalige gesprekken gevoerd. Met het woonblok Raadhuisstraat, Jan Bertsstraat en Johan van Soesdijkstraat zijn met 7 huishoudens meerdere gesprekken gevoerd. Uit deze gesprekken is een bewonersinitiatief gekomen om samen met de buurt te onderzoeken of een gezamenlijke isolatieactie mogelijk was. Hiervoor hebben we een bewonersbijeenkomst georganiseerd voor het gehele woonblok. Op de bijeenkomst waren 8 huishoudens aanwezig.
- Tijdens de buurtwarmtetour (3 juli station Diemen, 8 juli Diemerplein en 24 juli winkelcentrum Kruidenhof) ging de gemeente van 16u30 - 19u30 in de energietransitietent met ijscoke met inwoners in gesprek over de energietransitie. Op de uitnodiging die per post was verstuurd naar bewoners van de wijken die in de gemeentelijke planning als eerste van het aardgas af gaan (periode 2025 - 2030) stond een QR-code naar een enquête. Voor deze enquête hebben we ook het Inwonerspanel Diemen gebruikt. Met de QR code konden bezoekers van de markt ook deelnemen aan de enquête.
- Op woensdagavond 26 juni is er een inloopavond georganiseerd in de Omval voor inwoners om mee te denken over aardgasvrij maken van Diemen en onderzoek naar haalbaarheid en betaalbaarheid van 1 of meer warmtenetten in Diemen. Doel van de avond die door ongeveer 40 bezoekers werd bezocht was vooral om te spreken over de vorm die we aan de participatie kunnen geven (stap 0).
- In oktober 2024 hebben Vattenfall en de gemeenten Almere, Amsterdam, Diemen, Ouder-Amstel en de provincies Flevoland en Noord-Holland een samenwerkingsovereenkomst gesloten over de gewenste ontwikkeling van duurzame warmtebronnen voor het Diemen-warmtenet. De nadruk zal liggen op de ontwikkeling van aardwarmte en het gebruiken van restwarmte, naast het gebruik van E-boilers en het ombouwen van de Diemen-centrale naar waterstof. Hierdoor heeft Vattenfall besloten de biomassacentrale definitief niet verder te ontwikkelen in Diemen.
- Op 3 september 2024 heeft het college besloten om een intentieovereenkomst met Switch Datacenters af te sluiten. De intentieovereenkomst is op 6 november getekend tijdens de Green Data Center Conference in de Jaarbeurs. In deze intentieovereenkomst spreken beide partijen af om binnen een jaar nader te verkennen of een warmtenet, gebaseerd op de restwarmte van het Switch datacenter in Diemen haalbaar en betaalbaar (ook voor de inwoners) is.
- Eind 2024 is ook een intentieovereenkomst met datacenter Equinix (Amsterdam Science Park) voorbereid om de haalbaarheid en betaalbaarheid van een warmtenet met restwarmte van Equinix te gaan verkennen.
- In samenspraak met de woningcorporaties en het huurdersplatform Diemen zijn in 2024 nieuwe prestatieafspraken over duurzaamheid en de energietransitie voor de periode 2025 - 2028 voorbereid.
- In september 2024 heeft de gemeente de subsidieregeling voor woningisolatie opengesteld vanuit de € 228.314,- aan Diemen toegekende 1e tranche SPUK Lokale aanpak isolatie (LAI). De subsidieregeling is bedoeld voor woningeigenaren met een slecht geïsoleerde woning en een lage WOZ-waarde. Er kon maximaal 1250 euro

subsidie worden aangevraagd en 4000 euro voor huishoudens met een grondgebonden woning en met energiearmoede. Eind 2024 was er meer aangevraagd dan beschikbaar budget. In 2024 zijn al 2 woningen met de subsidie geïsoleerd. 146 Huishoudens (appartementen) hebben een voorlopige beschikking gehad. 596 Huishoudens zijn op de wachtlijst geplaatst.

- In november heeft de gemeente Diemen de 2e tranche SPUK Lokale aanpak Isolatie (LAI) aangevraagd en in december € 502.309,- toegewezen gekregen. Dit budget is aangevraagd voor de voorzetting van de subsidieregeling voor woningen met slecht energielabel en een lage WOZ-waarde.
- In 2019 is gestart met het verzorgen van sessies van 3 cursusavonden voor Verenigingen van Eigenaren (VvE's). In oktober 2024 is de zevende sessie georganiseerd. Er hebben 20 eigenaren van appartementen aan meegedaan.
- Op 28 maart is er een VvE netwerkbijeenkomst georganiseerd in de Trouwzaal en op 12 november een VvE netwerkbijeenkomst met borrel in de Omval.
- Met de VvE's van de flats aan de Tobias Asserlaan en Marten Luther Kinglaan heeft de gemeente een werkgroep gevormd voor verduurzaming van het daar aanwezige warmtenet.
- In 2024 heeft een succesvolle Europese aanbesteding plaatsgevonden voor langduriger (minimaal 2 en maximaal 6 jaar) invulling van het gemeentelijke energieloket voor particulieren, VvE's en zakelijk, de bijbehorende telefonische helpdesk en uitvoering van collectieve inkoopacties en ondersteuningsacties bij de (wijkgerichte) warmtetransitie. De aanbesteding is gegund aan het Regionaal Energieloket (REL).
- De website van het Regionaal Energieloket (REL) is in 2024 door 4846 unieke bezoekers uit Diemen bezocht. Het gaat daarbij om de loketten voor particulieren (3721), bedrijven (119) en VvE's (1006).
- Met de transitievisie warmte tool kunnen inwoners en bedrijven bekijken welke gasvrije warmtetechnieken in hun buurt het meest kansrijk zijn. In 2024 hebben 404 unieke bezoekers gebruik gemaakt van deze tool.
- De resultaten van de eind 2023 gestarte en in 2024 afgeronde collectieve inkoopacties waren als volgt:
 - Isolierend glas: 138 inschrijvingen voor de infoavond, 66 aanwezigen op de infoavond, 33 offerteaanvragen en 10 geaccepteerde offertes;
 - Isolatie: 138 inschrijvingen voor de infoavond, 66 aanwezigen op de infoavond, 65 offerteaanvragen en 19 geaccepteerde offertes;
 - Zonnepanelen: 94 inschrijvingen voor de infoavond, 42 aanwezigen op de infoavond, 60 offerteaanvragen en 34 geaccepteerde offertes;
 - Hybride warmtepompen: 344 inschrijvingen voor de infoavond, 203 aanwezigen op de infoavond, 142 offerteaanvragen en 10 geaccepteerde offertes.
- Eind 2024 zijn de jaarlijkse rondes collectieve inkoopacties gestart voor woningisolatie en isolierend glas. Ten gevolge van het afschaffen van de salderingsregeling is er geen nieuwe collectieve inkoopactie zonnepanelen meer georganiseerd. De resultaten van de inkoopacties 2024-2025 zullen worden opgenomen in het jaarverslag over 2025.
- In de Nationale Klimaatweek van 11 tot en met 17 november zijn de eerste uitkomsten van een energieaudit voor de gemeentelijke organisatie aan medewerkers gepresenteerd, zijn 2 rondleidingen bij datacenter Switch georganiseerd en is een presentatie biobased isoleren gegeven.
- Tijdens het Zon, Zee Windfestival van Daarom Duurzaam Diemen op 16 november in de Omval stond de gemeente met een informatietafel over de energietransitie. Ook datacenter Switch had een informatietafel.
- In 2024 is de gemeentelijke contactpersoon voor de verduurzaming van bedrijven en bedrijventerreinen van start gegaan. De formatie bij economische zaken is hiervoor uitgebreid met 4 uur per week.

- Op 27 januari 2022 heeft de gemeente Diemen het energiebesparingsakkoord Noord-Hollandse bedrijven 2022-2025 medeondertekend. Per 1 juli 2023 moest ten gevolge van gewijzigd landelijk beleid het toezicht op energieregeling voor alle bedrijven verplicht worden ondergebracht bij de Omgevingsdiensten. Vanuit een evaluatie over de voortgang stelt de provincie voor om het akkoord met een jaar te verlengen tot 2026. In het werkplan 2025 voor de Omgevingsdienst neemt Diemen afspraken over de uitvoering van het Energiebesparingsakkoord op.
- Kantoren van 100m² of groter moeten sinds 1 januari 2023 tenminste energielabel C hebben. De controles in Diemen op het voldoen aan deze wettelijke labelplicht voor kantoren zijn in 2024 afgerond. Alle kantoren van 100m² of groter in Diemen voldoen inmiddels aan deze wettelijke eis.
- De gemeente heeft in 2024 een brief naar bedrijven gestuurd met informatie over regelgeving met betrekking tot koudemiddelen in grotere koelinstallaties en de CO₂ registratieplicht voor zakelijk en woon/werkverkeer voor bedrijven met meer dan 100 werknemers

Plan van aanpak energiearmoede:

- Voor de minima (mensen met een bijstandsuitkering of aanvulling op de AOW) liep er van 30 januari 2023 tot en met 31 december 2024 een regeling voor energiezuiniger witgoed. Deze inwoners hebben in 2024 twee keer een brief ontvangen over de regeling. De doelgroep kon een bon (maximaal € 740 voor een meerpersoonshuishouden en € 550 voor een enkelpersoonshuishouden) aanvragen om energiezuiniger witgoed aan te schaffen. In 2024 zijn er 196 kadobonnen voor witgoed uitgedeeld.
- In 2024 waren er 11 energiecoaches actief. Deze coaches hebben in 2024 in totaal 281 energiecoachgesprekken gevoerd. De energiecoaches zijn via social media en de voedselbank gepromoot.
- In december 2022 is met het Fixteam gestart om snel te realiseren energiemaatregelen aan te brengen bij inwoners die recht hadden op een energietoeslag. Dit liep door tot einde 2023. Aansluitend heeft de gemeente het fixteam in 2024 ingezet voor de doelgroep eigenaars van een grondgebonden woning in energiearmoede. In totaal zijn in 2024 bij 16 woningen fixbezoeken afgelegd. Daarbij zijn energiebesparende maatregelen aangebracht, zoals LED lampen, anti tochtbanden, radiatorfolie, spaardouche. In twee gevallen is de CV-installatie waterzijdig ineregeld en in drie gevallen is kozijnfolie in de gehele woning aangebracht.
- In 2024 zijn de energiecoaches getraind in het uitvoeren van een warmtescan. Een warmtescan is een infraroodfoto die laat zien waar in de woning warmte ontsnapt. Deze scan wordt vanaf 2025 gratis aangeboden aan alle inwoners van de gemeente Diemen.
- In 2024 heeft de gemeente verkennende gesprekken met de woningcorporaties gevoerd over samenwerking op energiearmoede in 2025.

Monitoring

Wat	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Begroet 2024	Realisatie 2024
CO ₂ uitstoot (excl. Autowegen) ²	104.000 ton	97.000 ton	n.n.b.	102.500 ton	n.n.b.
Energiegebruik (excl. autowegen) ¹	1.241 Tj	1.170 Tj	n.n.b.	1.450 Tj	n.n.b.
Elektriciteit uit hernieuwbare bronnen ¹	5,6%	8,1%	n.n.b.	9,2%	n.n.b.
Totaal aardgasverbruik kleinverbruikers ³	13.781.900 m ³	13.527.147 m ³	12.237.286 m ³	Niet begroot	10.569.304 m ³

² Bron: regionale klimaatmonitor Rijksoverheid. De indicator elektriciteit uit hernieuwbare bronnen vanuit de regionale klimaatmonitor moet iverplicht n de gemeentelijke begroting en jaarverslag worden opgenomen. De gegevens zijn gebaseerd op diverse bronnen die door Nederlandse onderzoeksinstituten en kennisinstituten worden bijgehouden. Publicatie van deze officiële klimaatgegevens vindt plaats door het Centraal Bureau voor de Statistiek en de Rijksdienst voor ondernemend Nederland. Deze gegevens lopen meestal zo'n 2 jaar achter. Ook vinden er soms bijstellingen plaats van eerder gepubliceerde gegevens op basis van nieuwe gegevens en inzichten. Dit maakt het lastig om deze indicatoren te begroten. 2022 en 2023 waren daarnaast ook bijzondere jaren doordat de energieprijzen ten gevolge van de inval in Oekraïne sterk gestegen waren.

2.B THEMA AFVAL & CIRCULAIRE ECONOMIE

Wat willen we bereiken?

- Het significant terugdringen van de hoeveelheid ongescheiden restafval richting de landelijke norm van 100 kg per inwoner
- Een volledig circulaire economie in 2050 (landelijke doelstelling)

Wat wilden we gaan doen in 2024?

- Uitvoeren afvalplan 2020 gemeente Diemen: basisstructuur afvalinzameling behouden en het scheidingspercentage verder bevorderen
- Voortzetten communicatie en voorlichting over afvalscheiding
- Voortzetten van het op aanvraag verstrekken van containers aan huis voor de inzameling van oud papier en karton en/of plastic verpakkingen, blik en drankenkartons.
- Voortzetten gescheiden inzameling afval bij scholen
- Jaarlijkse uitdeeldag compost op gemeentewerf
- Stimuleren en faciliteren deelname aan landelijke opschoondagen (Landelijke Opschoondag en World Cleanup Day) en bewonersinitiatieven op dit gebied
- Verminderen van zwerfafval en het verkleinen van de plastic soep in Diemen, samen met onze (jonge) inwoners.
- Toezicht en handhaving regelgeving bedrijfsafval vanuit Besluit Activiteiten Leefomgeving
- Werving beleidsadviseur circulaire economie
- Uitvoeren Actieplan circulaire economie gemeente Diemen
- Deelname aan deelregionale MRA werkgroep circulaire economie
- Aansluiting bij MRA aanpak grondstofstromen
 - Beoordeling haalbaarheid en deelname textielrace bij scholen in de AM regio (gericht op bewustwording, hergebruik en reparatie en inzameling van textiel)
 - Terugdringen gebruik wegwerpplastic en in openbare ruimte plaatsen van objecten gemaakt van moeilijk recyclebare plastics vanuit MRA convenant circulaire plastics
 - Stimuleren houtbouw vanuit MRA convenant houtbouw
 - Stimuleren circulair bouwen vanuit MRA convenant toekomstbestendige woningbouw

Realisatie 2024 (wat hebben we ervoor gedaan?)

- In 2024 is conform het Afvalplan 2020 het op aanvraag verstrekken van containers aan huis voor de inzameling van oud papier en karton en/of plastic verpakkingen, blik en drankenkartons voortgezet.
- In 2024 was er extra aandacht voor het informeren van bewoners over inzameling en scheiding van afval via:
 - Produceren van filmpjes over het aanbieden van (grof) afval voor social media en een Afvalscheidingswaaier die is uitgedeeld tijdens bijeenkomsten en evenementen;
 - Advertenties in Diemernieuws en informatie in Diemen Info over afvalstromen (gft, glas en mogelijkheden bij het Recycleplein).
- Op 16 april 2024 heeft het college ingestemd met het wijzigen van het Uitvoeringsbesluit van de Afvalstoffenverordening, waardoor per 1 juni 2024 het opt-in systeem voor ongeadresseerd reclamedrukwerk kon worden ingevoerd.
- Ook in 2024 heeft de gemeente gecommuniceerd over de landelijke opschoondag (23 maart 2024) en World cleanup day (20 september 2024). Bewoners en georganiseerde groepen zijn gefaciliteerd met gratis materialen voor hun opruimacties.

³ Deze gegevens zijn voor de tweede keer opgenomen in de jaarstukken vanwege de op 16 dec 2021 aangenomen raadsnotie monitoren reductie aardgas. Bij de begroting 2024 was er nog geen begroot verbruik opgenomen. Daarmee is gestart bij de begroting 2025. Voor deze monitor wordt gebruik gemaakt van open data van Liander. Jaarlijks rapporteert Liander het gasgebruik van kleinverbruik aansluitingen, (< 40m³/uur). Zowel in woningen als in kleine bedrijven en instellingen. De weergegeven hoeveelheden zijn het standaard jaarverbruik (SJV). Dit is het gemeten gebruik, gecorrigeerd voor temperatuur en energieinhoud. In verband met de privacy van de gebruikers geeft Liander het gebruik per postcode (PC6). Het totale gebruik verkrijgen we door het gemiddelde gebruik te vermenigvuldigen met het aantal aansluitingen per postcode.

Ook de kinderraad heeft op World cleanupday meegeholpen met opruimen van zwerfafval in Diemen.

- De in 2021 gestarte gescheiden inzameling bij scholen is in 2023 voortgezet.
- De gemeente en Meerlanden hebben tijdens de klimaatweek afvalscheidingswaaiers en een afvalspel op verschillende locaties en activiteiten uitgedeed. Ook heeft de gemeente het door Rotary Diemen georganiseerde plastic lab bij het Zon, zee, wind festival tijdens de klimaatweek in de Omval financieel ondersteund en ondersteuning gegeven bij de vergunningaanvraag.
- Meerlanden maakt biogas en compost van ingezameld GFT afval. Ook in 2024 konden inwoners tijdens de landelijke compostdag op 23 maart weer compost bij het afvalbrengstation afhalen gemaakt vanuit GFT afval dat door Meerlanden is ingezameld.
- Bij het Diemer festijn versie 2024 zijn afspraken gemaakt over gescheiden inzameling van drinkbeker. Deze bекers zijn voor 81% ingezameld en zijn door circularPET gebruikt als grondstof voor nieuwe bекers.
- Conform de kadernota en begroting 2024 is begin 2024 een beleidsadviseur specifiek voor circulaire economie aangesteld.
- Diemen neemt deel aan de ambtelijke MRA projectgroep circulaire economie. Diemen heeft in 2024 meegedaan met het gemeentelijke voedselklasje van de MRA waar een voedsel leermodule is ontwikkeld als opstap voor een (circulaire) voedselstrategie.
- In de Nationale Klimaatweek van 11 tot en met 17 november is een presentatie over biobased isoleren gehouden voor inwoners, bedrijven en medewerkers van de gemeente.
- Bij de Sint Petrus basisschool is een eerste wormenhotel geplaatst waarmee grondstof (compost) uit GFT afval wordt gemaakt.
- In juni 2024 is een textielrace georganiseerd tussen basisscholen in Diemen, Uithoorn en Ouder-Amstel (DUO-gemeenten. Hiermee is in de Duo gemeenten in totaal 6.500 kilo textiel ingezameld. In Diemen deden er 2 scholen mee (Octopus met 1 klas en Noorderbreedte met 3 klassen).
- Burgemeester Boog heeft tijdens de textielrace bij de Sint-Petrusschool voorgelezen uit het boek 'de wereld van textiel'.
- In 2024 zijn voorbereidingen getroffen voor organisatie van een e-waste (elektronisch afval) race tussen basisscholen in Diemen, Uithoorn en Ouder-Amstel in 2025. Tijdens de e-waste race proberen scholen in hun buurt zoveel mogelijk apparaten en e-waste te laten hergebruiken, repareren en gescheiden in te zamelen.
- In 2024 is een Diempact met Kringloopbedrijf Rataplan afgesloten waarbij het contract is vernieuwd en aangepast om de op het gebied van circulaire economie te versterken. Partijen zullen samen optrekken bij duurzaamheidsevenementen (zoals Week van de Circulaire Economie) en Rataplan zal aanvullende activiteiten organiseren en onderzoeken of er meer grondstofstromen hoogwaardiger te verwerken zijn.
- Binnen de gemeentelijke organisatie zijn kennissessies en individuele gesprekken over circulaire economie gehouden om de eigen organisatie op te leiden op het gebied van Circulaire Economie.
- Bij gemeentelijke Grond Weg en Waterbouwwerken (GWW) hebben we in 2024:
 - geëxperimenteerd met toepassen van de milieukostenindicator (MKI) bij onze uitvragen;
 - twee subsidieaanvragen (SPUK KCI) ingediend voor: het vlonderpad in Park Spoorzicht en de circulaire betontegels bij de gemeentewerf.
- Bij de gemeentelijke bedrijfscontroles milieu wordt de afvalscheidingsplicht standaard meegenomen. In 2024 is een brief naar bedrijven gestuurd met informatie over regelgeving met betrekking tot afvalscheiding.

Monitoring

Wat	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Begroot 2024	Realisatie 2024
Hoeveelheid restafval (kg) per inwoner per jaar	214	186	180	170	188 ⁴

2.C THEMA NATUUR & BIODIVERSITEIT

Wat willen we bereiken?

- Versterken natuurwaarde
- Versterken ecologische verbindingen, waaronder verbinding buurtgroen en natuur
- 1000 nieuwe bomen planten in de komende 4 jaar (Coalitie-akkoord 2022-2026)

Wat wilden we gaan doen in 2024?

- Voortzetten inhuur ecologisch specialist voor advisering bij projecten en verbeterde omgang met beschermde soorten bij (ver)bouwen en overige werkzaamheden
- Uitvoeren van projecten uit het Uitvoeringsprogramma verbeteren Lokale Ecologische Structuur Diemen 2022 gericht op 1) in stand houden en verbeteren ecologische verbindingen en 2) kwaliteit van de Lokale Ecologische Structuur Diemen 2022 verbeteren, waaronder:
 - een verbinding onder het spoor tussen park Spoorzicht en de Oosterringdijk
 - verbeteren ecologische kwaliteit Park de Omloop en Diemerdreef.
 - verbeteren ecologische verbinding onder het spoor bij Zwanenpad
- Voortzetten van verbinden van buurtgroen met de hoofdgroenstructuur/natuur.
- Communicatie verbeterde aanpak voor omgang met beschermde soorten bij (ver)bouwen en overige werkzaamheden (waaronder verkennen opstellen soortenmanagementplan voor ondermeer de isolatieopgave)
- Voortzetten aanleg en onderhoud van natuurvriendelijke oevers en verbinden van waterpartijen
- Voortzetten verhogen van belevings- en natuurwaarde bij groot onderhoud van perken en borders
- Voortzetten grasmaaien met oog voor ecologie
- Voortzetten waar mogelijk bomen aanplanten conform de doelstelling uit het Coalitie-akkoord
- Stimuleringsactie planten bomen bij particulieren
- Voortzetten voorlichting problemen plaagdieren en waterkwaliteit door voedsel in de openbare ruimte

Realisatie 2024 (wat hebben we ervoor gedaan?)

- De ingehuurd ecooloog heeft ecologisch advies gegeven bij diverse projecten in de openbare ruimte en bij bouwprojecten.
- Ten aanzien van het Uitvoeringsprogramma verbeteren Lokale Ecologische Structuur Diemen 2022 - 2030 is over 2024 het volgende te melden:
 - Voor de verbinding onder het spoor tussen Park spoorzicht en de Oosterringdijk zijn voorbereidingen uitgevoerd.
 - Het project verbeteren ecologische kwaliteit Park de Omloop en Diemerdreef schuift door vanwege capaciteitsgebrek.
 - Voor verbeteren van de ecologische verbinding onder het spoor bij het Zwanenpad en onder het metrospoor bij het Waterhoenpad zijn voorbereidingen uitgevoerd.
- In 2024 is gewerkt aan het opstellen van een SoortenManagementPlan (SMP) voor omgang met beschermde soorten bij isolatie van spouwmuren en andere (bouw)werkzaamheden. Communicatie wordt onderdeel van het uitrollen hiervan.

⁴ De toename van de hoeveelheid restafval per inwoner komt waarschijnlijk doordat het grootste deel van de nieuwbouw in Diemen bestaat uit appartementen. Bewoners van appartementen scheiden minder afval.

- Waar mogelijk zijn in Diemen natuurvriendelijke oevers aangelegd volgens het MJWP Waterlopen en oevers 2012-2018. Bij nieuwe ontwikkelingen worden, het beleid volgende, indien mogelijk nieuwe natuurvriendelijke oevers aangelegd of uitgebreid.
- Verhoging van de belevings- en natuurwaarde maakt deel uit van de lopende herinrichting van het Scheepskwartier en de Vlinderbuurt.
- In het kader van de actie Steenbreek en Tegelwippen heeft de gemeente in 2024 extra stenen weggehaald en hoogwaardig groen, waaronder enkele bomen aan het Meidoornplein, aangebracht.
- In Diemerinfo is informatie gedeeld over een aantal bijzondere bomen in de gemeente. Daarnaast is via social media met korte filmpjes informatie gegeven over boombeheer in Diemen.
- In het kader van stimuleren van planten van bomen bij particulieren zijn in 2024 de volgende acties gedaan:
 - In de klimaatweek zijn ongeveer 80 boompjes en 70 struiken uitgedeeld;
 - Tegen inlevering van tegels bij de tegeltaxi konden inwoners gedurende de tegelwip-actie een boompje bestellen.
- Het verminderd en met beleid voor ecologie maaien is in 2024 voortgezet.
- Met basisschool de Noorderbreedte is een Diempact gesloten waarbij een stuk grond ingezaaid met bloemrijk kruidenmengsel, een bijenhotel is geplaatst en aandacht aan natuur en bijen is besteed in de lessen en de schoolkrant.
- In Diemer Info en via social media heeft de gemeente gevraagd geen voedsel in de openbare ruimte achter te laten om problemen met plaagdieren en waterkwaliteit te voorkomen. Daarnaast is in Diemer info gecommuniceerd over vogels voeren zonder versterken van plaagdieroverlast.

Monitoring

Wat	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Begroet 2024	Realisatie 2024
Hoeveelheid bomen in de openbare ruimte	11.693	11.693	12.568 ⁵	12.500	14.009

3. Naar een gezonde leefomgeving

Met de pijler gezonde leefomgeving pakken we de problemen in de leefomgeving aan waar we hier en nu last van hebben. Tot de pijler gezonde leefomgeving behoren de volgende drie thema's: Klimaatadaptatie, Luchtkwaliteit & Geluid en Schone Mobiliteit.

3.A THEMA KLIMAATADAPTATIE

Wat willen we bereiken?

- voorbereid zijn op opwarming gebouwde omgeving (hittestress), Intensere regenbuien, Langere periodes van droogte.

Wat wilden we gaan doen in 2024?

- Uitvoeren Programma Klimaatadaptatie
- Voortzetten uitwerken en uitvoeren maatregelen op basis van de risico- en kansenkaart hittestress
- Klimaatadaptief inrichten Scheepskwartier en Vlinderbuurt, waarbij de resultaten worden gemonitord ter lering voor toekomstige projecten

⁵ Eind 2023 is gestart met een nieuw beheersysteem en een inspectie van alle bomen in Diemen. In 2024 is de inspectie van Diemen centrum afgerond en zijn de aantallen ingevoerd in het nieuwe beheersysteem. De aantallen die bij 'Realisatie 2024' staan, zijn dus een optelling van de nieuwe gegevens voor Diemen Zuid en Centrum en de aantallen uit het oude beheersysteem voor Diemen Noord. Bij de inventarisaties bekeken meer bomen te staan dan wat was opgenomen in het oude systeem. Daarnaast heeft de gemeente ook in 2024 een paar honderd bomen bijgeplant.

- Klimaatadaptief inrichten Oranjeplantsoen, van Gemertplantsoen en Oosterringdijk bij reconstructie
- Voortzetten operatie Steenbreek gericht op het stimuleren van ontstenen en vergroenen van privéterreinen
- Voortzetten met scholen in gesprek over vergroenen van hun schoolpleinen

Realisatie 2024 (wat hebben we ervoor gedaan?)

- In 2024 heeft de gemeente Diemen weer meegedaan aan het door Steenbreek georganiseerde Nederlands Kampioenschap tegelwippen. Diemen (40e plaats van in totaal 125 deelnemende kleine gemeenten met 7.793 verwijderde tegels, oftewel 253 verwijderde tegels per 1.000 inwoners) heeft van uitdagers Uithoorn (56^e plaats met 4.099 verwijderde tegels, oftewel 139 verwijderde tegels per 1000 inwoners) en Ouder-Amstel (72^e plaats met 1.186 verwijderde tegels, oftewel 85 verwijderde tegels per 1.000 inwoners) gewonnen.
- Bij de Ark zijn in 2022 verkennende besprekingen voor vergroenen gestart. De school zal nu zelf moeten beslissen hoe hiermee verder te gaan. In 2024 zijn voorbereidingen getroffen voor het vergroenen van het speelplein bij Popeye en basisschool de Octopus. Bij basisschool de Noorderbreedte is een stuk grond ingezaaid met bloemrijk kruidenmengsel en is een bijenhotel geplaatst.
- Het Programma Klimaatadaptatie 2024 - 2028 is in 2024 aangenomen door de gemeenteraad.
- Als onderdeel van het Programma Klimaatadaptatie zijn kaarten opgesteld, welke de voortgang ten aanzien van klimaatadaptatie laten zien.
- Vanuit het Programma groot onderhoud worden gebieden heringericht om onder meer de doelen uit het Programma Klimaatadaptatie en de verbetering van natuur- en belevingswaarde te realiseren.
 - Deze herinrichtingen uit het Programma groot onderhoud zijn in 2024 gerealiseerd:
 - speelplekken Schakel en Schoolstraat;
 - verbetering natuur- en belevingswaarde Holland Park.
 - Deze herinrichtingen uit het Programma groot onderhoud zijn in 2024 gestart en lopen door in 2025:
 - Scheepskwartier, Vlindertuin en Gruttoplein;
 - verkeersstructuur Diemen Zuid;
 - Oranjeplantsoen;
 - wandellandschap Oosterringdijk, met de ambitie uit het watergebiedsplan met het waterschap om het waterpeil in de Oosterringvaart te verlagen;
 - Van Gemertplantsoen.
 - Bij deze herinrichtingen uit het Programma groot onderhoud is in 2024 gestart met de voorbereiding:
 - Spoorzicht
 - Buitenlust
 - Oud-Diemen

Monitoring

Wat	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Begroot 2024	Realisatie 2024
Aantal buurten (van in totaal 35) die volledig aan de Diemense normen voor wateroverlast voldoen	2	3	4	4
Aantal buurten (van in totaal 35) die volledig volgens het beleid tegen droogte zijn ingericht	2	3	4	4

3.B) THEMA LUCHTKWALITEIT & GELUID

Wat willen we bereiken?

- Een gezonde leefomgeving met een schone luchtkwaliteit en lage geluidbelasting

Wat wilden we gaan doen in 2024?

- Voortzetten inbreng en toetsing van eisen luchtkwaliteit en geluid bij ruimtelijke en verkeerskundige plannen en projecten
- Uitvoeren Actieplan omgevingslawaaï gemeentelijke wegen 2018-2022 en opstellen nieuw Actieplan geluid 2024-2028
- Deename aan het Schone Lucht Akkoord en opstellen Lokaal uitvoeringsplan
- Voortzetten jaarlijkse meting luchtkwaliteit in samenwerking met de GGD (in 2021 gestart)
- Start onderzoek naar milieuzones voor auto- en vrachtverkeer
- Voortzetten lobby verlagen maximumsnelheid rijkswegen
- Voortzetten bewustwordingscampagne nadelen stoken en beperken overlast

Realisatie 2024 (wat hebben we ervoor gedaan?)

- Diverse adviezen zijn ingebracht bij ruimtelijke en verkeerskundige plannen en projecten voor de toetsing aan de eisen op het gebied van luchtkwaliteit, externe veiligheid en geluid (o.a. Holland Park Campus, Holland Park Steigerblok, Holland Park West, flexwoningen Diemerdreef, Harmonielaan, Buitenlust, Rietschuurhof).
- Het eerste Decentrale Uitvoeringsplan voor onze deelname aan het Schone Lucht Akkoord is opgesteld en ingediend. Acties uit dit plan worden opgepakt en dit plan wordt jaarlijks geactualiseerd.
- In opdracht van de gemeente is de GGD in 2021 gestart met het jaarlijks meten van de luchtkwaliteit in Diemen. Ook in 2024 zijn metingen uitgevoerd. De GGD publiceert de resultaten van de metingen elke twee maanden op de website van [Luchtmeetnet](#) en op [deze kaart](#) van de gemeente Amsterdam.
- In het najaar van 2024 is weer begonnen met de jaarlijkse bewustwordingscampagne over de nadelen van stoken en het beperken van overlast. Deze campagne wordt gevoerd via social media en Diemen Info.
- In 2024 is gestart met het opstellen van nieuwe Beleidsregels Geluid Omgevingswet voor het toelaten van nieuwe woningen.
- Het geluidmodel voor Diemen is in 2024 geactualiseerd ten behoeve van geluidberekeningen voor woningbouwprojecten.
- Een nieuw Actieplan Geluid 2024-2028 is opgesteld. De acties die zijn opgenomen in dit Actieplan worden uitgevoerd tot medio 2028.
- Conform het Actieplan Geluid 2024 - 2028 is de asfaltweg van de Beneden Rijkersloot (opengestelde busbaan) omgevormd van dicht asfalt beton (DAB) naar stiller steenmastiek asfalt (SMA). Ook een deel van de Boven Rijkersloot, tussen Beneden Rijkersloot en rotonde Diemerdreef en Beneden Rijkersloot en Diemerbrug, is de asfaltweg omgevormd van dicht asfalt beton (DAB) naar stiller steenmastiek asfalt (SMA). In Diemen Noord is de wegdekverharding van de straten Fregat en Hermelijnvliinder vervangen door geluidsreducerende betonstraatstenen die in geluidreducerend keperverband gelegd zijn.

Monitoring

Wat	Realisatie
Meting luchtkwaliteit	Zie gegevens op website van Luchtmeetnet
5 jaarlijkse opstellen geluidbelastingskaarten	Geluidsbelastingskaart is in 2022 geactualiseerd; de volgende actualisatie is in 2026

3.C) THEMA SCHONE MOBILITEIT

Wat willen we bereiken?

- Uitstootvrij regionaal OV-systeem in 2030.
- Overige regionale mobiliteitssystemen uitstootvrij in 2050.
- Aantrekkelijke fiets- en wandelroutes.

Wat wilden we gaan doen in 2024?

- Proactief bijplaatsen laadpalen voor auto's in Diemen (conform Beleidsnotitie opladen elektrische voertuigen en de laadkaart met vooraf uitgezochte geschikte locaties). We onderzoeken de haalbaarheid van drie snellaadpalen in Diemen
- Uitbreiden aantal zero emissie bussen door GVB/Vervoerregio. Op dit moment is de helft van de bussen in de VRA emissievrij. Dit wil men door extra te investeren verhogen tot 95% in 2025
- Verbeteren zwakke schakels in het (regionaal) fietsnetwerk: verbreden brugdek Diemberburg en onderzoek naar een verkeersveiliger oversteek van de Weteringweg.
- Hanteren parkeernormen en aanleg voldoende fietsparkeerplaatsen conform Parkeernormennota
- Voortzetten regionale samenwerking Green Deal zero Emission stadslogistiek en Green Deal fiets in samenwerking met de Vervoerregio Amsterdam
- Deelname aan Regionaal Mobiliteitsprogramma (onderdeel nationaal Klimaatakkoord) via de Vervoerregio Amsterdam. De doelen uit het Regionaal Mobiliteitsprogramma zijn geborgd in bestaande beleidstrajecten binnen de Vervoerregio Amsterdam. Diemen neemt hieraan deel
- Uitbreiden en monitoren van het aanbod van elektrische deelmobiliteit (o.a. auto's, deelbakfietsen en scooters)

Realisatie 2024 (wat hebben we ervoor gedaan?)

- In 2024 zijn 12 extra laadpalen met in totaal 24 laadpunten aan de openbare ruimte toegevoegd. Deze laadpalen staan verspreid door de gehele kern van Diemen. Het totaal per 31 december 2024 komt daarmee op 124 laadpalen met 248 laadpunten. Op het Van Markenplantsoen is eind december 2024 een snellaadpunt gerealiseerd.
- Het GVB geeft aan dat de levering van nieuwe elektrische bussen vertraagd is. De verwachting is nu dat ze vanaf de zomer 2025 kunnen worden ingezet op de lijnen 44 en 66. Lijn N87 rijdt al deels met elektrische bussen. Volgens de planning zal vanaf de zomer 2025 op deze lijn volledig elektrisch worden gereden.
- In samenwerking met de Vervoerregio Amsterdam is gewerkt aan het opstellen van een Uitvoeringsprogramma MRA Doorfietsroutes (vastgesteld door de regioraad in maart 2023). Hierin zit ook het traject van Dom (Utrecht) tot Dam (Amsterdam) bij. Dit traject loopt langs het Amsterdam Rijnkanaal. Voor dit traject is nu haalbaarheidsstudie uitgezet.
- In 2024 is een variantenstudie uitgevoerd naar het verbeteren van de fietsoversteek op de Weteringweg. Op basis daarvan is een keuze gemaakt tot aanpassing van de verkeerssituatie. De aanpassing staat gepland in 2025.
- De verbreding van de Diemberbrug is eind 2024 gereedgekomen.
- In 2024 is een onderzoek naar een veiliger fietsoversteek aan de Weteringweg afgerond. Op basis van dat onderzoek worden in 2025 maatregelen getroffen.
- Afspraken over de parkeervoorzieningen zijn meegenomen in de planvorming voor de woningbouwprojecten Holland Park West, Campus 3e fase, Rietschuurhof, Hof van Saan, Harmonielaan en Buitenlust.
- De Vervoerregio is trekker van de Green Deal Zero Emission Stadslogistiek. Vanuit deze Green Deal zijn er in 2024 geen ontwikkelingen in Diemen geweest.
- De regioraad van de Vervoersregio heeft het Regionaal Mobiliteitsprogramma in juli 2021 vastgesteld. De doelen uit het RMP/klimaatakkoord zijn opgenomen in het Beleidskader

Mobiliteit van de Vervoerregio. In 2024 waren er geen ontwikkelingen vanuit het Regionale Mobiliteitsprogramma in de gemeente Diemen.

- Cargoroo heeft in de zomer van 2023 op verschillende locaties deelbakfietsen in Diemen geplaatst. Helaas zijn ze eind 2024 failliet verklaard en zijn de bakfietsen weer weggehaald. Begin 2023 is MyWheels gestart met het aanbieden van elektrische deelauto's in een groot deel van Diemen. Ook ShareNow is begin 2023 in Diemen gestart, waarbij alleen in de wijk Holland Park auto's worden aangeboden. Het betreft een uitbreiding van de Amsterdamse freefloating vloot. Onze Auto heeft een vaste plek voor één deelauto op de Ouddiemerlaan. Ook Felyx en Check waren actief in Diemen. Zij boden deelscooters aan. In 2024 is gestart met een onderzoek naar het beter in beeld brengen en formaliseren van deelmobiliteit.
- Met banden op de juiste spanning rijden voertuigen veiliger, zuiniger en stiller. Slimme bandenpompen voorkomen onderspanning door ook rekening te houden met de temperatuur van de band. In Diemen is in mei 2023 een tweede slimme bandenpomp geplaatst aan de Visseringweg (2113 keer gebruikt in 2024). In januari 2021 was de eerste slimme bandenpomp geplaatst bij het afvalbrengstation (449 keer gebruikt in 2024). Vanwege werkzaamheden kon de bandenpomp bij het afvalbrengstation van medio augustus 2024 tot en met januari 2025 niet gebruikt worden.

Monitoring

Wat	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Begroot 2024	Realisatie 2024
Aantal laadpalen	71	89	112	145	124
Aantal laadpunten	140	176	223	290	248

4. Samenwerken aan duurzaamheid binnen de gemeentelijke organisatie

Wat willen we bereiken?

- Duurzaam/maatschappelijk verantwoord inkopen
- Duurzaamheid in de bedrijfsvoering: gemeentelijke gebouwen, terreinen en voertuigen
- Duurzaam ontwikkelen van de openbare ruimte
- Duurzaam beheren van de openbare ruimte
- 2030 klimaatneutrale gemeentelijke organisatie
- Doelstellingen circulair inkopen:
 - 2022 >10%;
 - 2025 >50%;
 - indien haalbaar 100% in 2030.

Wat wilden we gaan doen in 2024?

- Voortzetten begeleiding Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI) door MVI- regisseur
- Opstellen jaarplan MVI 2024 mede op basis van Inkoopjaarplan 2024
- Aansluiting bij relevante regionale inkooppakketten vanuit MRA programma Circulaire Economie
- Uitvoering gemeentelijke Meerjarenonderhoudsplannen gericht op energiebesparing, opwek van duurzame energie en aardgasloze gemeentelijke gebouwen (zie paragraaf onderhoud kapitaalgoederen - gebouwen Diemen)
- Voortzetten gescheiden afvalinzameling gemeentelijke organisatie
- Voortzetten inkoop duurzame elektriciteit en CO₂ gecompenseerd gas
- Advies duurzaamheid (energie, circulair, natuurinclusief en klimaatadaptatief) bij alle relevante ruimtelijke (her)ontwikkeling
- Advies natuur, milieu (geluid, lucht, veiligheid, bodem) en verkeer/mobiliteit waar van toepassing bij ruimtelijke (her)ontwikkelingen
- Alleen inkopen van gecertificeerd duurzaam hout en papier
- Toepassen energiezuinig led-verlichting bij vervanging lichtmasten en armaturen

- Voortzetten beheer openbare ruimte zonder chemische bestrijdingsmiddelen

Realisatie 2024 (wat hebben we ervoor gedaan?)

- Sinds 2020 geeft de MVI regisseur advies bij relevante gemeentelijke inkooptrajecten.
- Begin 2024 is het vervolgmanifest MVOI 2022-2025 ondertekend en is gestart met het opstellen van een actieplan MVOI
- De MVI regisseur heeft een jaarplan MVI 2024 opgesteld, gebruik makend van het inkoopjaarplan 2024.
- De gemeente Diemen heeft over 2024 voor 23% circulair ingekocht conform de rekenmethodiek van de MRA regio⁶.
- De MVI regisseur zoekt bij advisering aansluiting bij relevante inkooptrajecten in de regio en maakt gebruik van de handreikingen voor inkooppakketten vanuit het MRA programma Circulaire economie en het expertisecentrum Pianoo van het ministerie van Economische Zaken.
- Bij relevante gemeentelijke (her)ontwikkelingen en projecten wordt standaard duurzaamheidsadvies gegeven.
Bij relevante gemeentelijke (her)ontwikkelingen en projecten wordt standaard advies milieu, natuur en verkeer en mobiliteit gegeven. Sinds 2021 vindt vraaggestuurd inhuur van een ecooloog plaats.
Bij de nieuwe huisvestingsvisie is circulariteit opgenomen in het ontwerp en de geplande uitvoering.
- De volgende verduurzamingacties bij gemeentelijke gebouwen zijn in 2023 gestart en in 2024 afgerond:
 - De fancoil-units en na-verwarmers in de luchtbehandelingsinstallatie op de begane grond en 1^e verdieping van het gemeentehuis zijn vervangen door duurzamere en meer comfortabele stralingsplafonds;
 - De luchtbehandelingskasten van de bestuursvleugel en het archief van het gemeentehuis zijn vervangen door kasten met een veel hoger rendement.
- De volgende verduurzamingsacties bij gemeentelijke gebouwen zijn in 2024 gestart en in 2024 afgerond:
 - Oude CV-ketel clubhuis de Verbinding vervangen voor label A intergas CV-ketel met laag vermogen.
 - Oude CV-ketel Clubhuis Scouting Emmastraat vervangen voor label A intergas CV-ketel met laag vermogen.
- De volgende verduurzamingsacties bij gemeentelijke gebouwen zijn in 2024 opgestart en worden in 2025 afgerond:
 - De verouderde koelmachine op het dak van het gemeentehuis wordt vervangen voor 2 warmtepompen met ecologisch propaan als koudemiddel. Deze kunnen ook ingezet worden als energiezuinige elektrische (bij)verwarming in de koude periode;
 - Het elektrisch (bij)verwarmen van de Brede HOED met een warmtepomp.
- Binnen de gemeentelijke organisatie zijn kennissessies en individuele gesprekken over circulaire economie gehouden om de eigen organisatie op te leiden op het gebied van Circulaire Economie.
- Bij gemeentelijke Grond Weg en Waterbouwwerken (GWW) hebben we in 2024:
 - geëxperimenteerd met toepassen van de milieukostenindicator (MKI) bij onze uitvragen;
 - twee subsidieaanvragen (SPUK KCI) ingediend voor: het vlonderpad in Park Spoorzicht en de circulaire betontegels bij de gemeentewerf.
- Ook in 2024 hebben we het afval in de gemeentelijke gebouwen gescheiden ingezameld.

⁶ De bepaling volgens de methodiek van het MRA convenant circulair inkopen en opdrachtgeverschap geeft een vertekend beeld. Voor de bepaling van dit percentage zijn alle 16 aanbestedingen meegenomen die via TenderNed zijn gelopen. 8 van die aanbestedingen zijn echter niet geschikt om circulair op uit te vragen: Denk aan o.a. verzekeringen en uitzenden en payroll. In de wel relevante 8 aanbestedingen was in 6 gevallen circulair op een of andere manier wel toegepast.

- Bij de gemeentelijke organisatie zijn in 2024 herbruikbare bekertjes in plaats van wegwerpbekertjes ingevoerd en nieuw aangeschafte roerstaafjes zijn van hout.
- De in 2024 gebruikte elektriciteit is met Garanties van oorsprong (Gvo's) van in Nederland opgewekte windenergie ingekocht. Voor het gemeentelijke aardgasgebruik is gecompenseerd met inkoop van Carbon Credit certificaten.
- Het door de gemeentelijke organisatie gebruikte papier heeft FSC-keur. Bij aanbestedingen voor gemeentelijke projecten wordt FSC-keur hout (of vergelijkbaar) uitgevraagd.
- In 2024 zijn er op diverse plaatsen in Diemen gepland lichtmasten en armaturen vervangen, waardoor het percentage LED-verlichting in 2024 (zie monitoring) verder is toegenomen naar 45%.
- Bij het beheer van de openbare ruimte zijn geen bestrijdingsmiddelen gebruikt.

Monitoring

Wat	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Begroet 2024	Realisatie 2024
Energieverbruik gemeentelijke organisatie: kWh	2.351.841	3.320.000	2.397.303	3.400.000	Opgevraagd
m3	272.619	230.000	217.968 ⁷	225.000	
Opgewekte duurzame energie gemeentelijke organisatie (KWh)	219.124	185.000	231.870 ⁸	340.000	Opgevraagd
% LED openbare verlichting	26%	30%	38%	40%	45%

5. Samenwerking duurzaamheid met de samenleving

Wat willen we bereiken?

- In samenwerking met de samenleving de omslag maken van duurzame dingen doen naar dingen duurzaam doen om zo de langetermijndoelen van een duurzame samenleving en gezonde leefomgeving uit de Duurzaamheidsagenda 2020 – 2025 en het Coalitie-akkoord 2022-2026 te realiseren
- Versterken en uitbouwen Daarom Duurzaam Diemen community tot hét duurzaamheidsplatform binnen Diemen
- Sluiten van duurzaamheidspacten met doelgroepen (bedrijventerreinen, winkelcentra, zorginstellingen, scholen, sportverenigingen, etc.)

Wat wilden we gaan doen in 2024?

- Voortzetten van het natuur- en milieu-educatie aanbod voor scholen via de AM regio en Natuurwijs
- Ondersteuning bij het uitbouwen van Daarom Duurzaam Diemen
- Voortzetten in 2021 gestarte programma met energiecoaches (met focus op huurders)
- Aanscherpen afspraken over duurzaamheid in het kader van meerjarenafspraken met woningcorporaties
- Jaarlijkse adviesvraag duurzaamheid aan kinderraad: initiatief dat kinderraad wil oppakken en/of initiatief voor gemeentelijke duurzaamheidsprogramma
- Ondersteuning inwonerinitiatieven duurzaamheid
- Stimuleren ambassadeurschap duurzaamheid
- Deelname onderzoek en doorontwikkeling Powersavergame (n.a.v. raadsmotie)

⁷ Vanwege problemen bij de energieleverancier (faillissement) hebben we de definitieve verbruiksgegevens over 2023 niet tijdig ontvangen. Deze gegevens zijn op basis van maandrapportages over 2023.

⁸ Dit is de opbrengst van de zonnecellen van de gemeentewerf, sporthallen Prins Bernhardlaan, gymzaal Schoolstraat, gymzaal Diemen Noord. De opbrengst valt lager uit dan verwacht ten gevolge van problemen met de installatie op de gemeentewerf. Dat was al eerder voorgekomen. Daarom wordt die installatie momenteel grondig onderzocht. De opbrengst van zonnepanelen op de Omval en 't Kruidvat zijn hierin niet meegenomen, omdat de opbrengsten voor de gebruikers zelf zijn.

Realisatie 2024 (wat hebben we ervoor gedaan?)

- Via Natuur- en Milieueducatie (NME) Amstelland-Meerlanden hebben scholen in Diemen over het lesjaar 2023-2024 25 workshops/activiteiten waarvan 23 natuuruutjes naar het Diemberbos en 27 lespakketten en andere lesmaterialen besteld. Voor het lesjaar 2024-2025 zijn 28 workshops/activiteiten waarvan 20 natuuruutjes naar het Diemberbos en 28 lespakketten en andere lesmaterialen besteld.
- In 2024 zijn de halfjaarlijkse gesprekken tussen de wethouder en het bestuur van de stichting Daarom Duurzaam Diemen gevoerd over de uitvoering, het programma voor 2025 en de voorbereidingen voor de overdracht van de begeleiding van de energiecoaches van de gemeente naar Daarom Duurzaam Diemen. Activiteiten van Daarom Duurzaam Diemen bestonden onder meer uit:
 - organisatie van een brainstormsessie op 28 februari 2024 in House of Bird over de drie geplande evenementen in 2024;
 - deelname aan het Spring in de Lente festival van theater de Omval op 24 maart 2024 met als thema circulair;
 - organisatie van het Groen Event op 30 maart bij House of Bird met fietstocht langs groeninitiatieven in Diemen en bezoek aan het Diemberbos verzorgd door vrienden van het Diemberbos, en;
 - samen met de Klimaatraad organiseren van het Zon, Zee en Wind Festival op 16 november 2024 bij theater de Omval.
- De Rotary in Diemen heeft van 5 juni tot en met zaterdag 15 juni 2024 een pop-up doorgeefwinkel in winkelcentrum Diemerplein georganiseerd.
- Zie onder thema 2.A Klimaat & Energie onder energiearmoede voor de inzet van en resultaten met de vrijwillige energiecoaches.
- In 2024 zijn gesprekken gevoerd met Daarom Duurzaam Diemen om de coördinatie van de energiecoaches aan hen over te dragen. Hiermee zal in proefjaar 2025 worden gestart. Het is de verwachting dat de energiecoaches Daarom Duurzaam Diemen met hun inzet kunnen versterken. Als de proef goed verloopt is het de bedoeling om de begeleiding van de energiecoaches vanaf 2026 definitief over te dragen aan Daarom Duurzaam Diemen.
- Naar aanleiding van een idee vanuit de Kinderraad is in het eerste kwartaal van 2024 een wedstrijd gehouden voor het duurzaamste huis in Diemen. De prijs voor organiseren van een buurtfeest is door de winnaar ingezet voor de ondersteuning van het Zon, Zee en Wind festival van Daarom Duurzaam Diemen.
- In 2024 is gewerkt aan een plan van aanpak voor Diempacten (duurzaamheidspacten met de Diemense samenleving). Het is de bedoeling dit in 2025 in college te brengen. In 2024 zijn 2 experimentele Diempacten gesloten met:
 - Kringloopwinkel Rataplan (zie onder thema afval & circulaire economie);
 - Basisschool de Noorderbreedte (zie onder thema natuur & biodiversiteit).
- In 2024 zijn de volgende subsidies verstrekt:
 - structurele jaarlijkse subsidie voor Daarom Duurzaam Diemen.
 - subsidie dakdraagkrachtberekeningen voor plaatsing van zonnepanelen bij 3 bedrijfsgebouwen en 4 Verenigingen van eigenaren (VvE's). De uitvoering van deze subsidieregeling verloopt via Diemen Ecostroom.
 - subsidie voor het maken van een promotiefilmpje voor de energiecoöperatie Diemen Ecostroom.
 - subsidie coöperatie Diemerwind.
 - subsidie van een buurtwarmte-initiatief.
- In 2024 is de projectorganisatie van de powersavergame⁹ bij de Universiteit Utrecht uitgebreid en gaat het project verder onder de naam Gaming Artificial Intelligence and

⁹ In 2020 heeft de gemeente Diemen meegedaan met de Powersavergame. Dit was een proef vanuit de Universiteit Utrecht om maatschappelijke doelen (energiebesparing) te bereiken vanuit een spel. Vanwege de positieve resultaten heeft de gemeenteraad via een motie gevraagd om de powersavergame zo mogelijk jaarlijks te organiseren.

Modelling (GAIM). Eind 2024 is met inbreng van de gemeente een eerste concept energiespel ontwikkeld dat in 2025 getest wordt.

Monitoring

Wat	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Begroot 2024	Realisatie 2024
Verstrekte subsidies	2	1	2	3	5

Risico's en weerstandsvermogen

Omschrijving

Sinds 1 januari 2004 verplicht het Besluit, Begroting en Verantwoording (BBV) provincies en gemeenten tot het maken van een paragraaf weerstandsvermogen in de programmabegroting en de jaarrekening. Deze paragraaf moet ten minste bevatten:

- een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
- het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's;
- een inventarisatie van de risico's.

Conform het BBV, artikel 11:2, moeten wij vanaf 1 januari 2016 ook de volgende zes kengetallen verplicht opnemen in paragraaf weerstandsvermogen van de programmabegroting:

1. netto schuldquote;
2. netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen;
3. solvabiliteitsratio;
4. grondexploitatie;
5. structurele exploitatieruimte;
6. belastingcapaciteit.

In het kader van financieel toezicht zijn nog geen landelijke normen beschikbaar. Dit is de aanleiding waarom de toezichthouder vooralsnog geen gebruik maakt van deze normen om te bepalen hoe wij presteren op de betreffende onderdelen. Mocht er alsnog een landelijke normering komen, dan zal de toezichthouder zich daarbij aansluiten.

Beleid over weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft aan in hoeverre de gemeente financiële tegenvallers kan opvangen zonder dat het bestaande beleid moet worden gewijzigd. Het geeft inzicht in de robuustheid van de financiële positie van de gemeente.

Bij het weerstandsvermogen wordt onderscheid gemaakt in structureel en incidenteel weerstandsvermogen.

Inschatting risico's

Voor een goede bedrijfsvoering moeten we weten welke risico's (en kansen) wij hebben en hoe wij deze risico's kunnen beheersen. Ter bepaling van het benodigde weerstandsvermogen hebben we inzicht in het risicoprofiel nodig.

Middels een inventarisatie zijn de risico's verzameld. Belangrijk daarbij is te onderzoeken welke beheersmaatregelen zijn genomen of alsnog genomen moeten worden.

Ook bij de inventarisatie van de risico's maken we onderscheid in structurele en incidentele risico's. Daarbij wordt aangegeven wat het (maximaal) verwachte risicobedrag is en maakt de vakafdeling een inschatting over de kans van voordoen. We houden daarbij onderstaande inschattingspercentages aan.

Score	Risicokans	Gemiddelde risicokans
1. Laag	0% - 20%	10%
2. Matig	20% - 40%	30%
3. Gemiddeld	40% - 60%	50%
4. Hoog	60% - 80%	70%
5. Zeer Hoog	80% - 100%	90%